

Дахнова О. Є.

*к.е.н., доцент,
Харківський інститут фінансів КНТЕУ,
доцент кафедри державних фінансів,
Україна; e-mail: udin7704@mail.ru*

Городецька Т. Е.

*к.е.н., доцент,
Харківський інститут фінансів КНТЕУ,
завідувач кафедри державних фінансів,
Україна; e-mail: tgorodeczkaya@mail.ru*

ОЦІНКА СТАНУ БЮДЖЕТНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Анотація. У статті проведено оцінку індикаторів бюджетної безпеки України за період 2008-2016 рр. Розраховано загальний рівень бюджетної безпеки України. Визначено загрози бюджетній безпеці. Надані пропозиції щодо стабілізації системи державних фінансів в сучасних економічних умовах.

Ключові слова: фінансова безпека, бюджетна безпека, індикатори безпеки, фіскальна політика, дефіцит державного бюджету, державний борг.

Формул: 0; рис.: 1; табл.: 6; бібл.: 18.

Dakhnova O. E.

*PhD in Economics, docent,
Kharkov Institute of Finance of
Kyiv National University of Trade and Economics,
docent of department of public finances,
Ukraine; e-mail: udin7704@mail.ru*

Gorodetska T. E.

*PhD in Economics, docent,
Kharkov Institute of Finance of
Kyiv National University of Trade and Economics,
head of department of public finances,
Ukraine; e-mail: tgorodeczkaya@mail.ru*

ESTIMATE OF THE STATE OF BUDGET SAFETY OF UKRAINE

Abstract. The article presents estimate of indicators of budget safety of Ukraine for 2008-2016 years. These indicators were calculated: the ratio of deficit of the state budget to GDP; the deficit of budgets and off-budgets funds of sector of general government; the level of GDP redistribution through the consolidated budget; the ratio of total payments of service and repayment of public debt to the budget receipts. Total level of budget safety of Ukraine is calculated. During the 2012-2016 years level of budget safety of Ukraine was in the range from 55.3% to 44.9%, that means unsatisfactory state, in addition, there is a distinct trend fall in fiscal security. The main budget threat is too large share of total payments of service and repayment of public debt to the budget receipts. The effective debt policy, which will improve the budget safety, will help reduce the budgeted deficit is needed to stabilize the public finances.

Key words: financial safety, budget safety, indicators of safety, fiscal policy, public deficit, state debt.

JEL Classification: H61

Formulas: 0; fig.: 1; tabl.: 6; bibl.: 18.

Дахнова Е. Е.

*к.э.н., доцент,
Харьковский институт финансов КНТЭУ,
доцент кафедры государственных финансов,
Украина, e-mail: udin7704@mail.ru*

Городецкая Т. Э.

к.э.н., доцент

Харьковский институт финансов КНТЭУ,

зав. кафедрой государственных финансов,

Украина, e-mail: tgorodeczkaya@mail.ru

ОЦЕНКА СОСТОЯНИЯ БЮДЖЕТНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УКРАИНЫ

Аннотация. В статье проведена оценка индикаторов бюджетной безопасности Украины за период 2008-2016 гг. Рассчитан общий уровень бюджетной безопасности. Определены угрозы бюджетной безопасности. Предложены меры по стабилизации системы государственных финансов в современных экономических условиях.

Ключевые слова: финансовая безопасность, бюджетная безопасность, индикаторы безопасности, фискальная политика, дефицит государственного бюджета, государственный долг.

Формул: 0; рис.: 1; табл.: 6; библи.: 18.

Вступ. Сфера державних фінансів, що характеризує фінансову діяльність держави, завжди перебуває у центрі уваги науковців, політичних та суспільних діячів. Адже питання, пов'язані з забезпеченням ефективного формування та використання фондів фінансових ресурсів для виконання державою своїх функцій, відображають стан національної економіки, політичні настрої та динаміку суспільних процесів. В умовах економічної та політичної кризи проблеми управління державними фінансами, і перш за все, питання бюджетної безпеки, особливо загострюються. Тому необхідною стає своєчасна діагностика стану бюджетної безпеки, виявлення реальних і потенційних загроз та пошук шляхів подолання проблем у бюджетній системі України.

Аналіз досліджень і постановка завдання. Починаючи з кінця ХХ століття у вітчизняному науковому колі акцентувалася увага до питань економічної та фінансової безпеки. На сьогодні чимало праць вітчизняних науковців присвячено дослідженню формування системи фінансової безпеки України [1, 2], методологічним підходам щодо оцінювання рівня фінансової безпеки України [3], вивченню загроз фінансовій безпеці держави в умовах фінансової глобалізації [4], аналізу сучасного стану фінансової безпеки [5], напрямам зміцнення фінансової безпеки України [6] тощо.

Як зазначає у своїй праці О.А. Бородій [7], зважаючи на багаторівневість фінансової безпеки, її основою є бюджетна безпека, адже серед фінансових регуляторів, за допомогою яких держава впливає на макроекономічні процеси, найбільш розповсюдженими є бюджетні відносини, які сконцентровані на завданнях регулювання руху централізованих фінансових потоків відповідно до пріоритетів та цілей державного регулювання економічної політики.

У зв'язку з цим набули уваги дослідження сутності бюджетної безпеки у складі фінансової безпеки, характеристик її складових [8, 9], визначення основних загроз бюджетній безпеці [10, 11], а також деякі аспекти аналізу бюджетної безпеки України [12].

В той же час актуальними залишаються аналітичні дослідження стану індикаторів бюджетної безпеки з метою подолання кризових явищ в бюджетній системі та вироблення шляхів зміцнення бюджетної безпеки.

Метою дослідження є проведення оцінки стану бюджетної безпеки України за період 2008-2016 рр. та формулювання пропозицій щодо стабілізації системи державних фінансів в сучасних економічних умовах.

Результати дослідження. У Методичних рекомендацій щодо оцінки рівня економічної безпеки України фінансова безпека визначається як стан фінансової системи країни, за якого створюються необхідні фінансові умови для стабільного соціально-економічного розвитку країни, забезпечується її стійкість до фінансових шоків та дисбалансів, створюються умови для збереження цілісності та єдності фінансової системи країни [13].

Фінансова безпека, у свою чергу, має такі складові: бюджетна безпека; боргова безпека; грошово-кредитна безпека; валютна безпека; банківська безпека; безпека небанківського фінансового сектору.

Найбільшу питому вагу у складі фінансової безпеки держави займає саме бюджетна безпека, що визначається як стан забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості державних фінансів, що надає можливість органам державної влади максимально ефективно виконувати покладені на них функції [13].

Для забезпечення платоспроможності та фінансової стійкості державних фінансів, перш за все, потрібний моніторинг, який дозволить своєчасно виявляти загрози фінансовим інтересам держави. Згідно Методичних рекомендацій щодо оцінки рівня економічної безпеки України [13] стан бюджетної безпеки оцінюється за наступними індикаторами (табл. 1):

Таблиця 1.

Індикатори бюджетної безпеки України

№	Індикатор	Формула розрахунку
1	Відношення дефіциту/профіциту державного бюджету до ВВП, %	дефіцит державного бюджету, млн. грн. / ВВП, млн. грн. x 100
2	Дефіцит/профіцит бюджетних та позабюджетних фондів сектору загальнодержавного управління, % до ВВП	(дефіцит сектору загальнодержавного управління, млн. грн. – дефіцит зведеного бюджету, млн. грн.) / ВВП x 100
3	Рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет, %	доходи зведеного бюджету, млн. грн. / ВВП, млн. грн. x 100
4	Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення державного боргу до доходів державного бюджету, %	(обслуговування державного боргу, млн. грн. + погашення державного боргу, млн. грн.) / доходи державного бюджету, млн. грн. x 100

Джерело: [13]

Отже, до складу показників, що дозволяються оцінити стан бюджетної безпеки, входять 4 індикатори двох типів:

– «А» – змішаний тип показника, який до певного значення є стимулятором, а в разі подальшого збільшення перетворюється на де стимулятор. До цього типу належать перші три індикатора;

– «В» є показником-дестимулятором, коли між показником та інтегральною оцінкою наявний зворотній зв'язок (четвертий індикатор)

На підставі статистичної інформації, оприлюдненої на офіційних сайтах Міністерства фінансів України [14], Державної казначейської служби України [15] та Державної служби статистики України [16], здійснимо розрахунки індикаторів бюджетної безпеки України за період 2008-2016 рр.

Слід зауважити, що на час проведення дослідження ще не має повних даних щодо величини ВВП України за 2016 рік (є дані лише за 3 квартали 2016 року). Тому вважаємо за доцільне скористатися методом інтерполяції та спрогнозувати цей макроекономічний показник. Отже, беручи за основу співвідношення значень ВВП за IV та III квартали 2015 року, отримаємо: $584781 / 563907 = 1,037$; звідси, значення ВВП за IV квартал 2016 року буде дорівнювати: $664717 * 1,037 = 689312$ (млн. грн.), а значення ВВП за 2016 рік: $453185 + 531838 + 664717 + 689312 = 2339052$ млн. грн. Звісно, отримане за допомогою інтерполяції значення ВВП є достовірним тільки частково, але досить близьким до істини.

Перший індикатор бюджетної безпеки – відношення дефіциту/профіциту державного бюджету до ВВП є надзвичайно важливим для оцінювання як бюджетних, так і макроекономічних ризиків в цілому. Цей показник дає можливість проаналізувати вплив фіскальної політики держави на стан фінансової системи, платіжного балансу та на обсяги внутрішнього попиту (табл. 2).

Таблиця 2

Відношення дефіциту/профіциту державного бюджету до ВВП, %

Рік	Дефіцит державного бюджету, млн. грн.	ВВП, млн. грн.	Показник, %	Стан індикатору
2008	-12500,7	948056	-1,32	оптимальний
2009	-35517,2	913345	-3,89	задовільний
2010	-64265,5	1082569	-5,94	небезпечний
2011	-23557,6	1316600	-1,79	оптимальний
2012	-53445,2	1408889	-3,79	задовільний
2013	-64707,6	1454931	-4,45	незадовільний
2014	-78052,8	1566728	-4,98	небезпечний
2015	-45167,5	1979458	-2,28	оптимальний
2016	-70130,2	2339052*	-3,00	задовільний

Джерело: розраховано за [14, 16]

* прогнольні дані

Показник протягом досліджуваного періоду має від'ємне значення, тобто спостерігається дефіцит державного бюджету. Оптимальним вважається значення цього показника на рівні -2%, а перевищення -6% свідчить про критичний стан державного бюджету. За аналізований період значення показника коливаються від оптимального до небезпечного стану, що свідчить про значну незбалансованість державних фінансів країни.

Наступний індикатор – частка дефіциту бюджетних та позабюджетних фондів сектору загальнодержавного управління у ВВП – розраховується за методикою МВФ і є загальноприйнятим ключовим індикатором діяльності для країн, що претендують на отримання кредиту від даної міжнародної фінансової організації [2, с. 131]. Розрахунки цього індикатору наведені у табл. 3.

Таблиця 3

Розрахунок частки дефіциту бюджетних та позабюджетних фондів сектору загальнодержавного управління у ВВП

Рік	Дефіцит сектору загальнодержавного управління, млн. грн.	Дефіцит зведеного бюджету, млн. грн.	ВВП, млн. грн.	Показник, %	Стан індикатору
2008	-18261,8	-14183,1	948056	-0,43	оптимальний
2009	-55716,9	-37258,1	913345	-2,02	небезпечний
2010	-72320,4	-64684,9	1082569	-0,71	задовільний
2011	-34399,9	-23057,9	1316600	-0,86	задовільний
2012	-58281,5	-50785,7	1408889	-0,53	оптимальний
2013	-62819,1	-63590,3	1454931	0,05	оптимальний
2014	-75602,7	-72030,5	1566728	-0,23	оптимальний
2015	-84141,6	-30898,2	1979458	-2,69	небезпечний
2016	-94349,3*	-54682,6	2339052*	-1,70	незадовільний

Джерело: розраховано за [14, 15, 16]

* прогнольні дані

Оптимальне значення даного індикатору дорівнює нулю, а перевищення позначки у -3% свідчить про критичний стан показника. За аналізований період значення цього індикатору коливається від оптимального до небезпечного стану, що звісно впливає на процедуру залучення коштів від МВФ.

Наступний індикатор бюджетної безпеки, рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет, відображає обсяг фінансових ресурсів держави, які перерозподіляються через систему державних фінансів, і свідчить про рівень централізації фінансової системи держави. З іншого боку, масштаби перерозподілу ВВП через зведений бюджет є одним з основних факторів, що впливають на темпи економічного розвитку країни [17, с. 50-51]. Значення та характеристика стану цього індикатору наведені у табл. 4.

Таблиця 4

Рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет, %

Рік	Доходи зведеного бюджету, млн. грн.	ВВП, млн. грн.	Показник, %	Стан індикатору
2008	297844,6	948056	31,42	задовільний
2009	272967,0	913345	29,89	задовільний
2010	314506,3	1082569	29,05	задовільний
2011	398553,6	1316600	30,27	задовільний
2012	445525,3	1408889	31,62	задовільний
2013	442788,7	1454931	30,43	задовільний
2014	456067,3	1566728	29,11	задовільний
2015	652031,0	1979458	32,94	незадовільний
2016	782748,5	2339052*	33,46	незадовільний

Джерело: розраховано за [14, 16]

* прогнольні дані

Оптимальним значенням вважається значення на рівні 25-28%. При цьому цей індикатор є показником змішаного типу, тобто у критичний стан оцінюється як надмірне перевищення вказаного порогу (понад 37%), так і недостатнє значення (нижче 18%). Погоджуючись з думкою Д. М. Серебрянського, А. М. Вдовиченко, А. І. Зубрицького, відзначимо, що перерозподіл ВВП має бути оптимальним і суспільно ефективним. Інакше кажучи, існує гранична межа, у разі перевищення якої відбувається послаблення ділової активності суб'єктів господарювання, скорочення їх фінансових можливостей до відтворення виробництва, зростання масштабів ухилення від сплати податків, погіршення інвестиційного клімату, зниження темпів економічного розвитку.

За аналізований період рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет України майже весь час знаходився у задовільному стані. Але в останні два роки значення індикатору збільшилося, що є негативною тенденцією. В той же час слід зазначити, що у багатьох розвинутих країнах таких, як Швеція, Данія, Франція, Австрія, Фінляндія, рівень бюджетного перерозподілу ВВП перевищує 50%, але при цьому в цих країнах більш рівним є розподіл доходів, вони є менш олігархізованими та більш соціально-орієнтованими, ніж країни з низьким рівнем перерозподілу ВВП. Отже, в Україні, перш за все, потрібно нарощувати базу ВВП, не втрачаючи соціальної орієнтації економіки.

Нарешті, останній індикатор бюджетної безпеки – відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення державного боргу до доходів державного бюджету, який розраховується за методикою МВФ (табл. 5).

Таблиця 5

Відношення обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення державного боргу до доходів державного бюджету, %

Рік	Обслуговування державного боргу, млн. грн.	Погашення державного боргу, млн. грн.	Доходи державного бюджету, млн. грн.	Показник, %	Стан індикатору
2008	3572,7	5534,0	231686,3	3,93	оптимальний
2009	8749,0	26714,6	209700,3	16,91	критичний
2010	15188,8	26859,8	240615,2	17,48	критичний
2011	22014,3	61493,1	314616,9	26,54	критичний
2012	24196,6	68125,3	346054,0	26,68	критичний
2013	31690,8	81068,4	339180,3	33,24	критичний
2014	47976,7	120819,8	357084,2	47,27	критичний
2015	74660,0	230483,5	534694,8	57,07	критичний
2016	95800,0	111400,0	616274,8	33,62	критичний

Джерело: розраховано за [14, 15]

Даний індикатор є показником-дестимулятором; оптимальним значенням є рівень у 6%, перевищення 16-відсоткового порогу свідчить про критичний стан державного боргу.

Починаючи з 2009 року простежується чітка тенденція до зростання частки боргових платежів у доходах державного бюджету України. Така ситуація обумовлена високими валютними ризиками зовнішньої заборгованості, нестабільною ситуацією з рефінансуванням боргів попередніх років, тиском боргових виплат на державні фінанси (фінансуванням за рахунок державних запозичень значного дефіциту державного бюджету, сформованого під впливом істотного зростання видатків на оборону та на обслуговування боргу) [18, с. 31].

Отже, отримані значення за кожним індикатором бюджетної безпеки дозволяють розрахувати в цілому рівень бюджетної безпеки та визначити її стан за період 2008-2016 р. Визначення інтегральної оцінки рівня бюджетної безпеки відповідно до Методичних рекомендацій [13] здійснюється за допомогою вагових коефіцієнтів, що визначають ступінь внеску кожного показника в інтегральний індекс безпеки, та нормування індикаторів за шкалою від 0 до 1 або у відсотках. Розрахований таким чином рівень бюджетної безпеки України за 2008-2016 рр. подано у табл. 6 та унаочнено на рис. 1.

Таблиця 6

Стан бюджетної безпеки України за 2008-2016 рр.

Роки	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Рівень бюджетної безпеки, %	88,92	48,88	47,02	60,47	53,73	55,30	53,63	45,54	44,90
Стан бюджетної безпеки	оптимальний	незадовільний		задовільний	незадовільний				

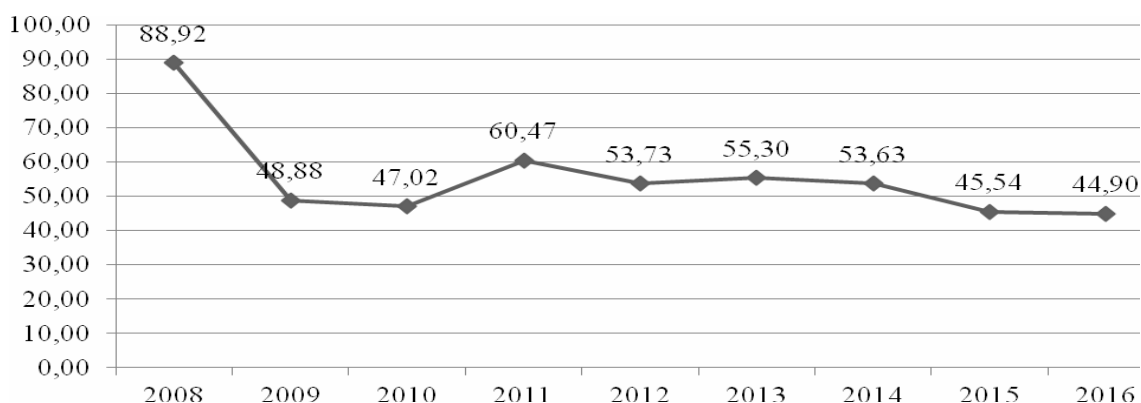

Рис. 1. Динаміка рівня бюджетної безпеки України за 2008-2016 рр. Розраховано авторами.

Оцінюючи стан бюджетної безпеки за аналізований період, відзначимо, що протягом останніх п'яти років рівень бюджетної безпеки знаходиться в інтервалі від 55,3% до 44,9%, що свідчить про її незадовільний стан, крім того простежується чітка тенденція падіння рівня бюджетної безпеки. На кінець 2016 року із чотирьох індикаторів бюджетної безпеки лише один знаходиться у задовільному стані – це частка дефіциту державного бюджету у ВВП; два індикатори – частка дефіциту сектору загальнодержавного управління у ВВП та рівень перерозподілу ВВП через зведений бюджет – знаходяться у незадовільному стані; останній індикатор – частка обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення державного боргу у доходах державного бюджету – знаходиться у критичному стані та відповідно негативно впливає на загальний стан бюджетної безпеки.

Висновки. Результати оцінки стану бюджетної безпеки України за період 2008-2016 рр. дозволяють стверджувати, що стабілізація бюджетної системи є першочерговим завданням державної політики. Головною бюджетною загрозою є занадто велика частка обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення державного боргу у доходах державного бюджету. Щодо решти індикаторів, то слід зазначити, що більш-менш

задовільний стан цих показників обумовлений впровадженням урядом низки фіскальних заходів, спрямованих на збільшення доходної частини державного бюджету.

Отже, фіскальна політика має бути виваженою та адекватною сучасній економічній ситуації, тобто в умовах економічного спаду впроваджувати стримуючі заходи уявляється недоцільним, оскільки в цьому разі стабілізувати економіку навіть чисто теоретично не можливо. Адже скорочення дефіциту державного бюджету за рахунок зменшення державних видатків спричинить погіршення життєвого рівня та зниження добробуту населення. Тому пріоритетними напрямами мають бути:

- підвищення оптимальності бюджетних витрат за рахунок застосування програмно-цільових засад діяльності,
- оптимізація поточних витрат та їх переорієнтація на капітальні статті для забезпечення майбутнього економічного зростання,
- орієнтація бюджетної системи на досягнення конкретних результатів.
- стабілізація податкової системи в контексті створення фіскальних умов для розвитку бізнесу та відновлення економіки;
- удосконалення системи управління державним боргом в контексті переходу від пасивного залучення коштів на фінансування дефіциту бюджету до системного управління боргом [18, с. 36].

Саме ефективна боргова політика може підвищити рівень бюджетної безпеки, дасть змогу знизити розмір дефіциту державного бюджету і сприятиме економічній стабілізації. З огляду на це аналіз індикаторів боргової безпеки, як складової фінансової безпеки, має стати перспективним напрямом подальших досліджень.

Література

1. Кишакевич, Б. Ю. Формування системи фінансової безпеки України в умовах глобалізації [Текст] / Б. Ю. Кишакевич // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.7. – С. 202–207.
2. Рудик, Н. В. Фінансова безпека в системі управління державними фінансами [Текст] / Н. В. Рудик // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 5, Ч. 4. – С. 128–133.
3. Наконечна, Н. В. Методологічні підходи щодо оцінювання рівня фінансової безпеки України [Текст] / Н. В. Наконечна // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.14. – С. 281–287.
4. Нечипорук, Л. В. Посилення загроз фінансовій безпеці держави в умовах фінансової глобалізації [Текст] / Л. В. Нечипорук // Збірник наукових праць НУДПСУ. – 2012. – № 1. – С. 281–298.
5. Новікова, К. І. Аналіз сучасного стану фінансової безпеки держави в умовах хаотично структурованої економіки [Текст] / К. І. Новікова // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2015. – Вип. 3. – С. 747–752.
6. Тимошенко, О. В. Основні напрями зміцнення фінансової безпеки України [Текст] / О. В. Тимошенко // Проблеми економіки. – 2014. – № 2. – С. 154–160.
7. Бородій, О. А. Управління бюджетною безпекою України [Електронний ресурс] : автореф. дис. ... канд. екон. наук / Бородій Олег Анатолійович – Чернігів, 2015. – 23 с. – Режим доступу: http://www.stu.cn.ua/media/files/pdf/dis/aref_borodiy.pdf.
8. Богма, О. С. Сутність бюджетної безпеки в системі забезпечення національних інтересів [Текст] / О. С. Богма // Економіка і суспільство. – 2016. – № 4. – С. 282–285.
9. Кулінська, А. В. Бюджетна безпека як умова досягнення національних соціально-економічних інтересів [Текст] / А. В. Кулінська // Інвестиції: практика та досвід. – 2016. – № 4. – С. 29–34.
10. Корень, Н. В. Виклики та загрози бюджетній безпеці на етапі суспільних трансформацій [Текст] / Н. В. Корень // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. – 2015. – Вип. 14, Ч. 3. – С. 130–133.
11. Постоленко, Ю. П. Система загроз сучасній бюджетній системі України [Текст] / Ю. П. Постоленко // Економічний простір. – 2013. – № 70. – С. 165–172.
12. Шикіна, Н. А. Деякі аспекти аналізу бюджетної безпеки України [Текст] / Н. А. Шикіна, Г. М. Коцюрубенко // Наукові дослідження розвитку світової економіки: пропозиції, теорії : збірник наук. праць з актуальних проблем економічних наук : у 2-х ч. Ч. 1 / Наукова організація «Перспектива». – Дніпропетровськ : Гельветика, 2015. – С. 128–133.
13. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України [Електронний ресурс] : наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України від 29.10.2013 № 1277. – Режим доступу: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm.
14. Міністерство фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>.
15. Державна казначейська служба України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua>.
16. Державна служба статистики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
17. Серебрянський, Д. М. Оцінка рівня та ефективності перерозподілу ВВП через публічний сектор економіки України [Текст] / Д. М. Серебрянський, А. М. Вдовиченко, А. І. Зубрицький // Фінанси України. – 2017. – № 4. – С. 45–57.
18. Марків, Г. Вплив державного боргу на боргову безпеку України [Текст] / Г. Марків, Л. Синявська, О. Рубай // Аграрна економіка. – 2014. – Т. 7, № 3–4. – С. 29–37.

Стаття надійшла до редакції 22.03.2017 © Дахнова О. Є., Городецька Т. Е.

References

1. Kyshakevych, B. Yu. (2012). Formuvannia systemy finansovoi bezpeky Ukrainy v umovakh hlobalizatsii. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, 22.7, 202–207.
2. Rudyk, N. V. (2014). Finansova bezpeka v systemi upravlinnia derzhavnymy finansamy. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu*, 5–4, 128–133.
3. Nakonechna, N. V. (2013). Metodolohichni pidkhody shchodo otsiniuvannia rivnia finansovoi bezpeky Ukrainy. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy*, 23.14, 281–287.
4. Nechyporuk L. V. (2012). Posylennia zahroz finansovii bezpetsi derzhavy v umovakh finansovoi hlobalizatsii. *Zbirnyk naukovykh prats NUDPSU*, 1, 281–298.
5. Novikova, K. I. (2015). Analiz suchasnoho stanu finansovoi bezpeky derzhavy v umovakh khaotychno strukturovanoi ekonomiky. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, 3, 747–752.
6. Tymoshenko, O. V. (2014). Osnovni napriamy zmitsnennia finansovoi bezpeky Ukrainy. *Problemy ekonomiky*, 2, 154–160.
7. Borodii, O. A. (2015). *Upravlinnia biudzhethnoiu bezpekoiu Ukrainy*: avtoref. dys. kand. ekon. nauk, Chernihiv. Available at: http://www.stu.cn.ua/media/files/pdf/dis/aref_borodiy.pdf.
8. Bohma, O. S. (2016). Sutnist biudzhethnoi bezpeky v systemi zabezpechennia natsionalnykh interesiv. *Ekonomika i suspilstvo*, 4, 282–285.
9. Kulinska, A. V. (2016). Biudzhethna bezpeka yak umova dosiahnennia natsionalnykh sotsialno–ekonomichnykh interesiv. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 4, 29–34.
10. Koren, N. V. (2015). Vyklyky ta zahrozy biudzhethnoi bezpetsi na etapi suspilnykh transformatsii. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu. serii Ekonomichni nauky*, 14–3, 130–133.
11. Postolenko, Yu. P. (2013). Systema zahroz suchasnoi biudzhethnoi systemi Ukrainy. *Ekonomichni prostir*, 70, 165–172.
12. Shykina, N. A. Deiaki aspekty analizu biudzhethnoi bezpeky Ukrainy. *Naukovi doslidzhennia rozvytku svitovoi ekonomiky: propozytsii, teorii*, 1, 128–133.
13. Nakaz Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy. (2013, October). *Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii shchodo rozrakhunku rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy*. Available at: http://cct.com.ua/2013/29.10.2013_1277.htm.
14. *Ministerstvo finansiv Ukrainy*. Available at: <http://www.minfin.gov.ua>
15. *Derzhavna kaznacheiska sluzhba Ukrainy*. Available at: <http://www.treasury.gov.ua>.
16. *Derzhavna sluzhba statystyky*. Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua>
17. Serebrianskyi, D. M., Vdovychenko, A. M., & Zubrytskyi, A. I. (2017). Otsinka rivnia ta efektyvnosti pererozpodilu VVP cherez publichnyi sektor ekonomiky Ukrainy. *Finansy Ukrainy*, 4, 45–57.
18. Markiv, H., Syniavska, L., Rubai, O. (2014). Vplyv derzhavnogo borhu na borhovu bezpeku Ukrainy. *Ahrarna ekonomika*, 7(3–4), 29–37.

Received 22.03.2017

© Dakhnova O. E., Gorodetska T. E.